

Araştırma Makalesi

Eğitim Fakültesi Tercihini Etkileyen Faktörler: Eğitim Fakültesi Öğrencileri Üzerine Nitel Bir Çalışma

Factors Affecting the Choice of Education of Faculty: A Qualitative Study on Education Faculty Students

Research Article

Veysel BORA*¹

Karamanoğlu Mehmetbey
Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi

Aralık 2021
Cilt 3 Sayı 2
Sayfalar: 65-71
<http://dergipark.gov.tr/ukmead>

* Sorumlu Yazar

Makale Bilgileri

Geliş : 30.04.2021
Kabul : 25.05.2021

DOI: 10.47770/ukmead.930503

Özet

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültelerinde öğrenime devam eden öğrencilerin fakülte tercih nedenlerini irdelemektir. Tercih sürecinde çevre, üniversitenin bulunduğu şehir ya da üniversite imajı gibi unsurların ne düzeyde etkili olduğu derinlemesine irdelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu MAKÜ, ODTÜ, GAZİ ve Boğaziçi Üniversitelerine bağlı eğitim fakültelerinde eğitim öğretime devam eden 12 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, yazar tarafından ilgili alanyazın ve araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış bir görüşme formuyla toplanmış; içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin eğitim fakültesini tercih ederken aile ve yakın çevrelerinden, fakültenin bulunduğu yerleşim yerini ve fakültenin bağlı bulunduğu üniversitenin imajını göz önüne aldıkları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin çoğunun eğitim öğretime devam ettikleri fakültelerinden memnun oldukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Üniversite, Eğitim Fakültesi, Tercih

Abstract

The main purpose of this study is to reveal that students in Turkey, which is effective as quantitative factors when choosing the faculties of education increased. The study group of the research consists of 12 students who continue their education in education faculties of MAKU, METU, GAZI and Boğaziçi Universities. The data of the study were collected through a semi-structured interview form prepared by the author in line with the purposes of the relevant literature and research; It was analyzed by using content analysis technique and following a thematic method. As a result of the research, it was revealed that when students preferred the faculty of education, they considered their family and immediate environment, the place where the faculty is located and the image of the university to which the faculty is affiliated. It has been revealed that most of the students are satisfied with their faculties where they continue their education.

University, Faculty of Education, Preference **Keywords**

International Journal of
Karamanoğlu Mehmetbey
Educational Research

December 2021
Volume 3 No 2
Pages: 65-71
<http://dergipark.gov.tr/ukmead>

* Corresponding author

Article Info:

Received : 30.04.2021
Accepted : 25.05.2021

DOI: 10.47770/ukmead.930503

¹ Gazî Üniversitesi-Eğitim Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, veyselbora1706@gmail.com

GİRİŞ

Dünya tarihinde yükseköğretim kurumları ilk çağlardan beri vardır. Antik Yunan'da akademiler, Hıristiyan dünyasındaki katedral ve manastırlar ile İslam coğrafyasındaki medreseler, bilgin/âlim veya hâkim/kadı yetiştirmek gibi yükseköğretim fonksiyonlarını icra eden kurumlar olarak kabul edilmektedir. Yükseköğretim bu köklü geçmişe sahip olmakla birlikte, günümüzdeki anlamıyla modern üniversiteler, 19. yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır. Özellikle II. Dünya savaşından sonra nitelikli işgücüne olan ihtiyaç yükseköğretim kurumlarının çoğalmasında kilit rol oynamış (Bloland, 1969) ve sonuç olarak yükseköğretim kurumları süreçte çeşitlenerek yaygınlaşmıştır. Bu yaygınlaşma ve çeşitlenme sonucunda öğretmen yetiştirme de üniversiteler tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Türkiye'de öğretmen yetiştirme, siyasal, sosyoekonomik ve kültürel gelişmelere paralel bir yol izlemiştir. Özellikle, 1970'li yılların ortalarından itibaren bazı üniversitelerde eğitim bölümleri açılarak hem "pedagojik formasyon" programı yoluyla öğretmen yetiştirilmiş hem de bazı üniversitelerimizde lisans düzeyinde öğretmenlik programları açılmıştır (YÖK, 2007). 1982 yılına değin öğretmen yetiştirme görevi bütünüyle Milli Eğitim Bakanlığı'na verilmiş ise de üniversiteler de öğretmen yetiştirmede sürekli olarak önemli bir kaynak olmuştur. 2020 verilerine göre Türkiye'de 129 devlet üniversitesi, 75 vakıf üniversitesi ve 5 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplamda 209 yükseköğretim kurumu bulunmaktadır. Devlet üniversiteleri bünyesinde 104, vakıf üniversiteleri bünyesinde 16 olmak üzere toplam 120 eğitim fakültesi bulunmaktadır. Eğitim fakültelerinde toplam 254.426 öğrenci öğrenim görmektedir (YÖK, 2020). Eğitim fakültesi ve bu fakültelerde öğretime devam eden öğrencilerin sayısal bağlamda yüksek olmasının sonucunda ortaöğretimden mezun olan öğrencilerin hangi üniversitede eğitimlerine devam edeceklerini seçmeleri oldukça önemli bir süreç haline gelmiştir.

Literatüre incelendiğinde öğrencilerin üniversite seçimlerinde etkili olan faktörleri açıklayan modeller görülmektedir. İlk olarak Kotler (1976), üniversite seçimiyle ilgili yaptığı araştırma sonucunda pazarlama teorisi adında bir model ortaya çıkarmıştır. Bu modelde üniversite seçim süreci yedi aşamadan meydana gelmektedir. Bu aşamalar: katılma kararı; bilgi arama ve alma; özel üniversite soruları; uygulamalar; kabuller; üniversite seçimi ve kayıttan oluşmaktadır. Diğer bir modeli Chapman (1981) geliştirmiş ve söz konusu modelde öğrencilerin üniversite seçiminde kişilik özelliklerinin ve dışsal faktörlerin etkili olduğunu belirtmiştir. Modelde yer alan kişilik özellikleri, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri, üniversite eğitiminden beklentileri, sosyo-ekonomik statüsü, lise akademik performansdır. Dışsal faktörler ise kendileri için önemli gördükleri kişilerin etkisi, seçecekleri üniversitelerin coğrafi konumu, öğrencilere sağladıkları finansal destek, üniversitenin kendisini seçmeye aday olan öğrencilerle iletişim çabası, reklam olarak kategorize etmiştir.

Hosler ve Gallagher (1987) geliştirdikleri modelde üniversite öğrencilerinin yatkınlık, araştırma ve karar verme süreçlerini ele alan üç aşamaya odaklanmışlardır. İlk aşama olan yatkınlıkta öğrencinin üniversiteye devam edip etmemeye karar vermesi vardır. Yatkınlık, ebeveyn teşviki, sosyoekonomik durum, akranlar ve lise performansından güçlü bir şekilde etkilenir. Süreç modelinde ikinci aşama ise üniversiteye gitmeye karar veren öğrencilerin üniversiteleri araştırmasıdır. Son aşama ise seçimi yaparak karar vermedir. Son aşamada öğrencilerin kurumsal kaliteye ilişkin algısı ve değerlendirmesi, kurumların sağladığı mali yardımlar, akademik programlar ve kurumun öğrenciyi çekmek için yaptığı etkinlikler olarak ele alınmıştır.

Perna (2006) her iki yaklaşımı birleştiren bir model geliştirmiştir. Perna'nın (2006) ortaya çıkardığı model, üniversite seçimi kararlarının bireyin habitusu, okul ve toplum bağlamı, yüksek eğitim bağlamı ve geniş bir sosyal, ekonomik ve politik bağlam olmak üzere dört bağlamsal katmanda verildiğini göstermektedir. Bireyin habitusu, cinsiyet, ırk/etnik köken gibi demografik özellikleri, sosyoekonomik durumu, kültürel ve sosyal sermayeyi yansıtır. Bireyin, çevresine uygun bir şekilde hayatına devam etme ve makul tepkiler ve davranışlar sergileme eğilimini ele alır. Okul ve toplum bağlamı, sosyal yapıların ve kaynakların öğrencilerin üniversite seçimlerini nasıl kolaylaştırdığını veya engellediğini yansıtır. Yükseköğretim bağlamı, üniversitenin konumu, öğrencinin ailesine olan mesafesini ve kurumsal özellikleri içerir. Daha geniş sosyal, ekonomik ve politika bağlamı, demografik değişiklikleri, işsizlik oranlarını ve kamu politikaları gibi faktörleri içerir. Perna'nın modeli, tüm bu bağlamların birbiriyle olan ilişkisine değinmekte ve bu bağlamların bir kısmının veya tamamının üniversite seçimine katkıda bulunabileceğini belirtmektedir (Perna, 2006).

Alanda yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin üniversite seçiminde etkili olan unsurların çok çeşitli olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Söz konusu araştırma bulguları, öğrencilerin üniversite seçiminde ailesinin (Bouse & Hosler, 1991; Cabrera & Nasa, 2000) arkadaşlarının (Falsey & Haynes, 1984; Joseph & Joseph, 1998; Shanka, Quintal, & Taylor, 2005; Yamamoto, 2006;) üniversitenin bulunduğu yerin (Kohn, Manski, & Mundel, 1976; Agrey & Lampadan, 2014;) kişiliğinin (Mehboob, Shah and Bhutto 2012; Cabrera & Nasa, 2000), sosyo-ekonomik durumunun (Perna, 2006) üniversitenin imajının (Kim and Gasman, 2011; Pampaloni, 2010) üniversite ile ilgili reklamların, konaklama olanaklarının ve eve uzaklığın (Balkar ve Şahin, 2011; Verma, 2011) etkili olduğu yönündedir.

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültelerinde öğrenime devam eden öğrencilerin fakülte tercih nedenlerini irdelemektir. Tercih sürecinde çevre, üniversitenin bulunduğu şehir ya da üniversite imajı gibi unsurların ne düzeyde etkili olduğu derinlemesine irdelenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültelerinde öğrenime devam eden öğrencilerin fakülte tercih nedenlerini irdelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseniyle yapılandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmada, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim öğretim yılında devlet üniversitelerine bağlı eğitim fakültelerinde eğitim öğretime devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada ilk olarak 3 öğrenci ile görüşülmüş ve onların yardımıyla 9 katılımcı öğrenciye daha ulaşılmıştır. Çalışmada veriler gönüllülük esasına dayalı olarak elde edilmiştir. Çalışma grubunu 7 kadın ve 5 erkek olmak üzere 12 katılımcı oluşturmaktadır. 4 katılımcı 3. sınıf, 3 katılımcı 2. sınıf, 4 katılımcı 1. sınıf ve 1 katılımcı 4. sınıfta eğitim öğretime devam etmektedir. 5 katılımcı Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 4 katılımcı Gazi üniversitesi, 2 katılımcı Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve 1 katılımcı da Boğaziçi Üniversitesinin eğitim fakültelerinde öğrenime devam etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri ilgili alan yazına ve uzman görüşlerine dayalı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formunda 9 soru bulunmaktadır. Sorular, katılımcıların eğitim fakültelerini tercih ederken hangi unsurları dikkate aldıklarını belirlemeye yöneliktir. Görüşme formunda daha derinlemesine bilgi elde edilmesi için sonda sorular kullanılmıştır. Alan yazına uygun olarak geliştirilen taslak görüşme formu araştırmacılar tarafından incelenmiş ve sorular gözden geçirilmiştir. Bu aşamadan sonra taslak soru formu Türkçe alanında deneyimli iki öğretmene sunulmuş ve dönütler neticesinde forma son hali verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada veriler, araştırmacının katılımcılarla yaptığı yüz yüze görüşmelerle toplanmıştır. Katılımcılarla, görüşmeden önce telefonla görüşme yapılarak araştırmanın amacı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmıştır. Yapılan ön görüşme sonunda yüz yüze görüşülen katılımcılarla belirlenen yer ve saatte görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler esnasında alan yazından elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formları katılımcılar tarafından incelenmiş ve veri kaybı olmaması için ses kayıtları yapılmıştır. Ayrıca verecekleri bilginin sadece bu araştırma için kullanılacağı katılımcılara teyit edilmiştir. Görüşmelerin süresi görüşmenin akışına paralel olarak 20-35 dakika arasında sürmüştür.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada öğrencilerin görüşlerinin çözümlenmesinde nitel veri analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. İlk olarak ses kayıtlarından elde edilen veriler dokümanlara yazılmış ve bu dokümanlar mail yoluyla katılımcılara gönderilerek kontrol etmeleri sağlanmıştır. Katılımcılar tarafından teyit edilen veriler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunarak üç araştırmacı tarafından da ayrı ayrı analize tabi tutulmuştur. Analizler sonucunda tema, alt tema ve kodlara ulaşılmıştır. Bununla birlikte ortaya çıkan bulguları desteklemek, anlamı güçlendirmek ve bulgular arasında göze çarpan nispeten daha önemli noktaları okuyucuya sunmak amacıyla yer yer katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntılanmıştır. Daha sonra kategorilere ilişkin değerlendirmeler yapılarak veriler yorumlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular bu bölümde tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite tercihi sürecinde çevrelerinde kimlerden etkilendiklerine ilişkin görüşleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Eğitim Fakültesi Tercihinde Çevredeki Bireylerin Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Alt tema	Kodlar
Çevredeki Bireylerin Etkisi	Anne ve baba
	Kardeş
	Arkadaş
	Öğretmen
	Akraba

Eğitim fakültesi tercihinde katılımcılar, aile ve öğretmenlerinin önemli düzeyde etkili oldukları yönünde ifadeler kullanmışlardır. Bu çerçevede tercihlerin şekillenmesinde aile ve öğretmenlerin önemli rolleri olduğu söylenebilir. K2 bu konudaki fikirlerini şu şekilde ifade etmiştir.

“Ben üniversiteye giriş sınavından çok yüksek bir puan alamadım ve bir daha da üniversite sınav stresini yaşamak istemedim. Öncelikle bu durumu göz önüne alarak ailemle birlikte öğretmenlik yazmaya karar verdik. Türkiye’de sizin de bildiğiniz gibi birçok eğitim fakültesi var tahminim yüze yakındır. Öğretmen olmak için bu üniversitelerden herhangi birini bitirmemizin hiçbir farkı

yok. Öğretmen olmak için önemli olan KPSS' den yüksek bir puan alıp atanabilmek. Bu yüzden tercih yaparken ailemle birlikte bunları düşünerek kendi şehrimdeki üniversiteyi ilk olarak değerlendirdim ve iyi ki de böyle yapmışım." (K2)

Bir diğer katılımcı benzer şekilde ailesinden biriyle aynı üniversitede eğitim almayı tercih etmiş ve bu durumun üniversite hayatında önemli bir kolaylık sağlayacağını düşünmüştür.

"Ablam etkiledi. Ablam Ankara da GAZİ üniversitesinde okuyordu. Ben tercihlerimi yaparken ablam 3. Sınıftaydı. Onunla beraber olmak istediğim için ilk tercihime yazmışım. Ailemde bu kararımı destekliyordu ne de olsa ablamın yanında olacaktı. Birbirimize destek olacağımızı düşünmüştük. Gerçekten de öyle oldu." (K7)

Şehir dışında üniversite eğitimi almanın aileye getireceği ekonomik yük konusunda kaygılı olan bir katılımcı fakülte tercih sürecinde yaşadıklarını şu şekilde belirtmiştir.

"Ben öğretmen olmak istiyordum. Ailemin yanında eğitim almam benim ve ailem için ekonomik açıdan daha iyi olacak diye düşündük. Zaten öğretmen olmak için de hangi eğitim fakültesini bitirdiğimizin bir önemi de yoktu. Uzak yerlere gitsem ekonomik sıkıntılar yaşamama sebep olurdu. Belki büyük gelişmiş bir şehir olsaydı kişisel gelişim için veya sosyal aktiviteler için ama bu durum ailemi ve beni ekonomik olarak olumsuz etkilerdi." (K8)

Katılımcı ifadelerinden anlaşılacağı gibi fakülte tercihinde aile ve öğretmen etkisinin yanı sıra ekonomik durumun da önemli bir faktör olduğu düşünülebilir. Katılımcılar tercih sürecinde aile ve öğretmenlerinin fikirleri ile birlikte ailelerin ekonomik durumlarını da dikkate alarak bir tercih yapmaya çalışmışlardır. Üniversite ve fakülte tercihinde okulun bulunduğu yerleşim yerinin de önemli bir ölçüt olduğu bilinmektedir. Bu çerçevede araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin tercih karar süreçlerinde fakültenin bulunduğu yerleşim yerinin rolüne ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Tablo 2.

Öğrencilerin Eğitim Fakültesinin Bulunduğu Yerleşim Yerine İlişkin Görüşleri

Alt tema	Kodlar
Yerleşim yerinin rolü	Büyükşehir İl

Katılımcıların eğitim fakültesinin bulunduğu yerleşim yerine ilişkin görüşlerinde fakültenin büyükşehirde bulunmasının ön planda olduğu söylenebilir. Örneğin bir katılımcı bu konuda şu şekilde ifadeler kullanmıştır;

"Tercihlerimi yaparken fakültenin bulunduğu yer benim için önemliydi. Büyükşehir'de olmasını, bulunduğu yer de her türlü imkanın olmasını istiyordum. Tiyatro, sinema, sosyal etkinlikler ve kişisel gelişiminizi sağlayacak imkanların olması benim için önemliydi. Bugün sosyal medyada, TV'de çoğunlukla büyükşehirlerle karşılaşsınız. Özellikle Ankara ve İstanbul bu büyükşehirlerin başında gelir. Bu yüzden Ankara hep çekici gelirdi bana. Tiyatro, sinema, sosyal etkinlikler ve kendinizi geliştirebileceğiniz her şey bu şehirde var. Öte yandan ulaşım problemi, barınma gibi sorunlarla karşılaşmayacağımı çevremdeki Ankara'da üniversite okumuş kişilerden duymuştum." (K1)

"Benim lisede çok samimi olduğum arkadaşlarım vardı. Yediğimi içtiğimizi ayrı gitmezdi. Arkadaşlarımla üniversiteyi de beraber okuyalım diye hayal kurardık. Beraber birkaç tane büyükşehir belirlemiştik kendimize. İstanbul, İzmir, Eskişehir ve Ankara'yı çok istiyorduk. Çevremde bu şehirlerde üniversite okuyan tanıdıklarım vardı. Onlar bu şehirlerin öğrenciler için iyi olduğunu ve olanaklarının çok olduğundan bahsederlerdi. Sonuçta sınava girdik ve 3 arkadaşım ile beraber aynı üniversite olmasa da Ankara'da beraberiz. Arkadaşlarımla bu şehirde olmak benim için gerçekten çok değerli ve çok mutluym." (K5)

Yukarıdaki ifadelerden anlaşıldığı gibi fakülte tercihinde katılımcıların öncelikli olarak büyükşehirde atfettikleri anlam sosyal etkinliğin olması, kişisel gelişim sağlayabilecek imkânların bulunması ve öğrenci için olanakların çok fazla olması gibi gerekçeler çerçevesindedir. Katılımcılar tercih süreçlerinde TV ve sosyal medya gibi araçların etkisini de dile getirmişlerdir. Diğer yandan fakülte tercihinin ekonomik nedenlerden kaynaklı olarak daha küçük ve yaşamın daha ucuz sürdürülebileceği iller yönünde kullanan katılımcılar da bulunmaktadır.

"Sanırım Burdurun küçük olması bana güven verdi. Burdur'la ilgili öyle çok fazla kötü haberlere rastlamamışım. Küçük şehirde ulaşım masrafının da fazla olmayacağını düşünmüştük. Ama benim için üniversitenin bulunduğu şehrin aileme yakın olması burayı seçmemde en birincil sebebi." (K10)

"Yerleşim yerinin çok kalabalık olmaması, hayatın ucuz olması gibi sebepler fakültenin bulunduğu yerleşim yerini göz önüne almamda etkili oldu. Ailemin geliri çok yüksek olmadığı için küçük bir yerde üniversite okumalıydım. Bir de alışmışım sakinliğe kalabalık ortamlardan sıkılıyorum beni boğuyor. Bu yüzden fakültenin bulunduğu yerleşim yerinin küçük bir şehirde olmasına dikkat ettim." (K2)

Üniversite ve fakülte tercihinde üniversitenin kurumsal imajı da önemli bir etkidir. Bu çerçevede araştırmaya katılan eğitim fakültesi öğrencilerinin tercih karar süreçlerinde kurumsal imajın rolüne ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Tablo 3.

Eğitim Fakültesinin Bulunduğu Üniversitenin İmajına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Alt Tema	Kodlar
Üniversitenin İmajına İlişkin Görüşler	Barınma-beslenme Sosyal ve Kültürel Ortam Kalite Kamuoyu algısı

Eğitim fakültesi öğrencilerinin tercih sürecinde üniversite imajına ilişkin ifadeleri değerlendirildiğinde kalite, kamuoyu algısı ve sosyal ortam gibi özelliklerin ön planda olduğu söylenebilir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

"Aslında ilk başlarda üniversitenin imajını çok göz önüne almadım ama sonrada bazen bir toplum da üniversiteli birine sorulan "hangi üniversite de okuyorsun diye sorulan soru beni etkiledi. Çünkü Ankara'da, İzmir'de veya İstanbul'da bir üniversite dendiğinde orada bulunan insanların o üniversiteli gence bakışı değişiyordu. Bunu fark ettim. Eğitim İngilizce ve gerçekten bunu bilerek geldim buraya. Belki okulu bitirince yabancı dilde eğitim veren bir kolejde iyi bir ücretle çalışırım diye düşünmüştüm. Üniversitenin sağlamış olduğu akademik imkanları gerçekten çok iyi olduğunu duymuştum. Kültürel ve sosyal etkinliklerin yapıldığını da duymuştum. Bunlar önemliydi benim için. Bir öğretmen kendini bu alanlarda geliştirmeli diye düşünerek seçtim."(K1)

"Beni en çok üniversitemin kamuoyundaki imajı etkilemişti. Bu yüzden burayı özellikle ve ilk tercihime yazdım. Çok mutlu olmuştum buraya yerleşince. Burası kültürel bağlardan kendini kopartmayan bir üniversite. Beni en çok üniversitenin Türk kültürüne olan bağlılığı etkilemişti ve yanılmadığımı burada anladım." (K3)

"Üniversitenin küçük olduğu hocalarla daha iyi iletişime geçilmesine sebep oluyor diye çevremde bahsedilirdi. Aslında bu biraz etkiledi hem hocaları iyi tanırım hem de arkadaş çevremi iyi tanırım diye düşündüm. Çok öğrencisi yoktu, herkes birbirini tanıyor doğrusu bu iyi bir şey." (K2)

"Barınma yönünden sıkıntı yaşamayacağımı düşünmüştüm. Küçük bir üniversite herkes birbirini tanır diye düşündüm. Hocalarla daha rahat ilişki kurabilirim diye düşündüm." (K8)

"Burayı tercih etmemin en önemli nedenlerinden biri kalitedir. Büyük üniversite ve burada alacağım yabancı dil ağırlıklı derslerle çeşitli projelere katılmam daha kolay olur diye düşündüm." (K4)

"Bu fakülteden mezun olan öğretmenlerin müfettişler tarafından iyi eğitim aldıkları düşünülerek yüksek notlar verildiğine dair duyularım vardı. Üniversiteden çok fakültenin bu imajından etkilendim." (K12)

Yukarıdaki ifadeden katılımcıların öğretmenlerin meslek hayatlarıyla ilgili merak ettikleri bazı durumların olduğunu ve çevresindeki öğretmenlerle meslek hayatlarıyla ilgili görüşlerini söyleyebiliriz. Katılımcılar öğretmenlik mesleğini seçerken gelecekte öğretmenlik yaparken karşılaşacağı durumlar hakkında ön bilgilerini arttırmakla beraber bu durumu tercih zamanında da değerlendirmiştir. Yine katılımcılar üniversitelerin imajına önem vermişlerdir. Öğrencileri büyük üniversitelerin sosyal yönünü ve akademik yönünü tercih sürecinde göz önüne almaktadırlar.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada ulaşılan ilk bulgu, üniversitede okuyan öğrencilerin eğitim fakültesi tercihinde bulunurken çevrelerindeki bireylerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerine yöneliktir. Buna göre araştırma bulguları, katılımcıların anne ve baba, kardeş, arkadaş, öğretmen ve akrabalarından etkilendiklerini anlaşılmaktadır. Araştırmada üretilen bu bulguya benzer ifadelerin üniversite tercihi için yapılan bir dizi çalışmada vurgulandığı görülmektedir (Hosser, Schmidt and Vesper, 1999; and McDonough, 1997; İncikabı, Mercimek ve Biber, 2016 ; Akın ve Onat, 2015; Joseph and Joseph, 1998; Shanka, Quintal and Taylor, 2005; Souter and Turner, 2002; Yamamoto, 2006).

Araştırmanın diğer bir bulgusu, öğrencilerin üniversite tercihinde eğitim fakültelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine ilişkin görüşlerine yöneliktir. Buna göre araştırma bulgularında öğrencilerin eğitim fakültesinin büyükşehir, il ve ailesine yakın olmasını göz önüne aldıkları görülmüştür. Araştırmada üretilen bu bulgulara benzer ifadelerin literatürde yer aldığı görülmektedir (Chapman, 1981; Chapman & Jackson, 1987; Hearn, 1991; Maguire & Lay, 1981; Mehboob, Shah and Bhutto, 2012; Donaldson and McNicholas, 2004). Öğrencilerin ailelerine yakın olmak istemeleri yakın yerler tercih etmelerinde etkili olmuştur. Öğrencilerin ailelerine yakın olmak istemelerinde ekonomik sebepler ve ailelerinin yanına sık gitmek istemeleri etkili olabilir. Öğrencilerin eğitim fakültesinin bulunduğu yerleşim yerinin büyükşehir ve il merkezlerinde olmasını istemelerinde şehir imkanlarının daha iyi olması etkili olmuştur.

Araştırmanın diğer bir bulgusu, öğrencilerin eğitim fakültesinin bulunduğu üniversitenin imajına ilişkin öğrenci görüşlerine yöneliktir. Buna göre araştırma bulgularında öğrencilerin üniversitelerin barınma-beslenme, sosyal ortam, kalite, genel görünüm, kamuoyu algısı, kültürel ortam imajını göz önünde aldıkları görülmüştür. Bu bulguya benzer ifadelerin yapılan bir dizi çalışmada vurgulandığı görülmektedir (Sung&Yang, 2008; Kotler ve Fox, 1995; Duarte, Alves and Raposo, 2010). Araştırma sonucunda öğrenciler için kalite, sosyal ortam ve kamuoyu algısı imajının tercihte daha önemli olduğu görülmüştür. Polat (2011) çalışmasında öğrencilere göre üniversitenin genel görünüm ve altyapı, sosyal ortam, kalite, eğlence ve programlarına ilişkin imaj algısı düzeyi orta düzeyde iken; beslenme- barınma imajı ve spor imajı düşük düzeyde olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Taş, Karataş ve Küçükçene (2018) yapmış oldukları çalışmalarında, öğrencilerin üniversiteye örgütsel imaj algılarının barınma-beslenme, sosyal ortam, kalite ve genel görünüm-alt yapı boyutlarında orta düzeyde olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Üniversitenin program imajı alt boyutuna ilişkin öğrenci algısının orta düzeyde, ancak düşük düzeye oldukça yakın olduğu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilere göre üniversitenin spor ve eğlence imajının düşük düzeyde olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Üniversite tercihinde kalite ve sosyal ortam imajının öğrenciler tarafında önemsenmesi üniversite yönetimlerinin bu konuda daha dikkatli olmaları gerektirmektedir. Sosyal aktivitelerini arttırması ve öğrenci topluluklarının daha etkili faaliyetlerde bulunması üniversitelerin sosyal ortam imajını arttırmasına yardımcı olabilir. Üniversitenin kalite imajını arttırmak için

alanında daha etkili çalışmalar yapmış akademik personele sahip olması, öğrencilerine değer vermesi ve öğrenciler için pratik uygulamaları kolaylaştırabilir. Yine üniversitenin uluslararasılaşma da etkin olması, üniversitelerin güçlü bir uluslararası değişim ve işbirliği programına sahip olması, araştırmacı insan kaynağının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, farklı bilim disiplinlerine özgü donanımlı akademik personel ile disiplinler arası çalışmalar için ortam sunması üniversitenin imajını artırarak öğrenciler tarafından tercih edilmesini sağlayabilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu, öğrencilerinin eğitim öğretime devam ettikleri eğitim fakülteleri hakkındaki genel değerlendirmelerine yöneliktir. Araştırmanın bu bulgusuna göre öğrencilerin çoğu eğitim öğretime devam ettikleri eğitim fakültelerinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin memnun olmasında eğitim fakültelerinin öğretim üyelerinin öğrencilerle olan ilişkileri ve öğrencilerin arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin etkisi olabilir. Öte yandan üniversite ve fakülte yönetimlerinin öğrencilere yönelik tutum ve davranışları da memnuniyeti arttırmış olabilir. Öğrencilere yönelik akademik destek ve ilgi, kişisel gelişim ve kariyer desteği öğrencilerin memnuniyetlerini arttırabilir. Karadağ ve Yücel (2020) yapmış oldukları çalışmada fakülteler bağlamında öğrencilerin memnuniyet düzeylerini incelemişlerdir. Çalışmada eğitim fakültelerindeki öğrencilerin fakültelerinden memnun oldukları fakat daha önceki yıllara göre memnuniyet düzeylerinde bir düşüş olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Literatürde öğrencilerin üniversite aidiyet düzeylerini orta düzeyde olduğunu belirten çeşitli araştırmalarda vardır (Çiftçi, 2009; Pittman ve Richmond, 2007).

ÖNERİLER

Araştırma sonuçları göz önüne alarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

Mevcut eğitim fakülteleri dışında yeni bir fakülte açma kararı verilirken diğer başka faktörlerin yanı sıra coğrafi konum da dikkate alınmalıdır. Özellikle belirli merkezlere yakın ve ulaşım alternatiflerinin çeşitli, ucuz ve kolay olduğu merkezlerde fakültelerin konumlandırılmalıdır. Mümkünse mevcut eğitim fakülteleri bu özellikteki yerleşim yerlerine taşınabilir.

Üniversite bünyesinde bulunan eğitim fakültelerinin daha fazla tercih edilebilmesi için yapılacak tanıtım ve halkla ilişkiler faaliyetlerinde her türlü teknolojik bilgi kaynağı kullanmanın yanı sıra ailelere, öğretmenlere ve rehberlik uzmanlarına yönelik de iletişim göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Agrey, L., & Lampadan, N. (2014). Determinant factors contributing to students' choice in selecting a university. *Journal of Education and Human Development*, 3(2), 391-404.
- Akın, O., & Onat, K. (2015). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bölüm seçimini etkileyen faktörler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde bir araştırma. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(13): 243-2554.
- Balkar, B. ve Şahin, S. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Üniversiteyi Seçme Nedenleri ve Üniversitelerine Yükledikleri Roller. *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar (UYK-2011)27-29 Mayıs 2011, İstanbul*; 3. Cilt / Bölüm XIV / Sayfa 2055-2063.
- Boland, H. G. (1969). Higher education associations in a decentralized education system. California Univ. Berkeley. Center for Research and Development in Higher Education. Retrieved from <http://eric.ed.gov/?id=ED029619>
- Bouse, G. A., & Hossler, D. (1991). Studying college choice: A progress report. *The Journal of College Admission*, 130, 11-16.
- Cabrera, A. F., & La Nasa, S. M. (2000). Understanding the college-choice process. In *Understanding the college choice of disadvantaged students*. (pp. 5-22). San Francisco: Jossey-Bass.
- Chapman, D.W. (1981) A Model of Student College Choice. *Journal of Higher Education*, 52, 490-505.
- Chapman, R. G., & Jackson, R. (1987). College choices of academically able students: The influence of no-need financial aid and other factors (Research Monograph No. 10). New York: College Entrance Examination Board.
- Çiftçi, G. (2009). *İlköğretim okullarının bürokratikleşme düzeyi ile öğrenci yabancılaşması arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Donalson, W.G. and McNicholas, C. (2004), "Understanding the postgraduate education market for UK based students", *Journal of Nonprofit & Voluntary Sector Marketing*, Vol. 9 No. 4, pp. 346-60.
- Duarte P., O., Alves H.,B., Raposo M.,B. (2010) Understanding university image: a structural equation model approach. *Int Rev Public Non Profit Mark* 7(1):21-36
- Falsey, B. & Haynes, B. (1984). The college channel: Private and public schools reconsidered. *Sociology of Higher Education*, 57, 111-122
- Hearn, J. C. (1991). Academic and nonacademic influences on the college destinations of 1980 high school graduates. *Sociology of Education*, 64, 158-171.

- Hossler, D., Schmit, J. and Vesper, N. (1999) *Going to College: How Social, Economic, and Educational Factors Influence the Decisions Students Make*. Johns Hopkins Press, Baltimore.
- Hossler, D., & Gallagher, K. S. (1987). Studying college choice: A three-phase model and the implications for policy-makers. *College and University*, 2, 207-221.
- İncikabı, L., Biber, A. Ç., & Mercimek, O. (2016). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Programı Tercih Nedenleri ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 165-188.
- Joseph, M., & Joseph, B. (1998). Identifying need of potential students in tertiary education for strategy development. *Quality Assurance in Education*, 6(2), 90-96.
- Karadağ, E., & Yücel, C. (2020). Türkiye üniversite memnuniyet araştırması (TÜMA) 2020. Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı (ÜniAr). 5 Mart 2021 tarihinde < <https://www.uni-ar.net/tuma> > adresinden erişildi.
- Kim, D., & Gasman, M., (2011). In search of a 'good college': Decisions and determinations behind Asian American students' college choice. *Journal of College Student Development* 52(6), 706-728.
- Kohn, M.G., Manski, C.F., & Mundel, D.S. (1976). An empirical investigation of factors which influence college-going behavior. *Annals of Economic and Social Measurement*, 5 (4), 391-419.
- Kotler, P. (1976). Applying Marketing Theory to College Admissions. In College Entrance Examination Board, *A Role for Marketing in College Admission*, 54-72, New York.
- Kotler, P., & Fox, K. F. A. (1995). *Strategic Marketing for Educational Institutions*. (2nd ed.) Prentice Hall.
- Maguire, J., & Lay, J. (1981). Modeling the college choice process: Image and decision. *College and University*, 56(2), 123-139.
- McDonough, P.M. (1997). *Choosing Colleges: How Social Class and Schools Structure Opportunity*. Albany: State University of New York Press.
- Mehboob, F., Sarwar, M.A. & Bhutto, N.A. (2012). Factors affecting job satisfaction among faculty member. *Asian Journal of Business and Management Sciences*, 1 (12), 1-9
- Pampaloni, AM (2010) The influence of organizational image on college selection: what students seek in institutions of higher education. *Journal of Marketing for Higher Education* 20(1): 19-48.
- Perna, L. W. (2006). Studying college choice: A proposed conceptual model. In Smart, J. C. (Ed.), *Higher Education: Handbook of Theory and Research* (Volume 21, pp. 99-157). New York: Springer.
- Pittman, L. D., & Richmond, A. (2007). Academic and psychological functioning in late adolescence: the importance of school belonging. *Journal of Experimental Education*, 75, 275-290.
- Polat, S. (2011). Üniversite öğrencilerine göre Kocaeli Üniversitesi'nin örgütsel imajı. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 105-119.
- Shanka, T., & Quintal, V., & Taylor, R. (2005). Factors Influencing International Students' Choice of an Education Destination - A Correspondence Analysis. *Journal of Marketing for Higher Education*, 15(2), 31-46.
- Stage, E.K., and Hossler, D. (1989). Differences in family influences on college attendance plans for male and female ninth graders. *Research in Higher Education* 30(3): 301-315.
- Soutar, G.N. and Turner, J.P. (2002), "Students' preferences for university: a conjoint analysis", *The International Journal of Educational Management*, Vol. 16 No. 1, pp. 40-5.
- Sung, M., Yang, S. (2008). Toward the model of university image: The influence of brand personality, external prestige, and reputation. *Journal of Public Relations Research*, 20, 357-376.
- Taş, A., Karataş, E. & Küçükçene, M. (2018). Üniversite öğrencilerinin örgütsel imaj algıları. *KEFAD* 19 ,2, 1304-1321.
- Verma, S. (2011). "10 top reasons to choose Harvard University". <http://studyusa.learnhub.com/lesson/19869-10-topreasons-to-choose-harvard-university>.
- Yamamoto, G.T. (2006). University evaluation-selection: a Turkish case. *The International Journal of Educational Management*, 20(7), 559-569.
- YÖK, (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. YÖK Yayınları, Ankara, 2007.
- YÖK (2020) Yüksek Öğretim Bilgi Sistemi <https://istatistik.yok.gov.tr/>